

Özel Yetenekli Çocuk Kimdir?

Zeka, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren ve bu tür yetenekle rini geliştirmek için ek hizmet ve faaliyetlere gereksinim duyan çocuklardır.

Bu çocukları diğer çocuklardan ayırt eden temel özellikler şöyle sıralanabilir (Yıldırım, 2012; Ersoy & Avcı, 2004):

Uykuya daha az ihtiyaç duyma
Hızlı dil gelişimi, geniş sözcük dağarcığı, akıcı konuşma
Gelişim basamaklarını erken tamamlama (erken yürüme, erken konuşma)
Kitaplara, sözlük, atlas, takvim ve bulmacalara çok erken yaşlarda aşırı ilgi duyma
İyi gözlem yeteneği
İlgi alanlarında uzun dikkat süresi
Güçlü hafıza
İletişimde genellikle akranları yerine yetişkinleri tercih etme
Gelişmiş mizah yeteneği
Hızlı ve kolay öğrenme
Özgün fikirler üretme
Tekdüze işlerden çabuk sıkılma

Bu özelliklerin hepsi her özel yetenekli bireyde görülmeyebilir ancak çoğunlukla gözlemlenmesi özel yetenekli birey olduğunu düşündürülebilir.

Parlak Çocuk	Üstün Yetenekli Çocuk
Cevapları bilir	Soru sorar
İlgilidir	Meraklıdır
Eğilimlidir	Zihinsel ve fiziksel olarak katılımcıdır
Parlak düşünceleri vardır	Garip ve saçma düşünceleri vardır
Çok çalışır	Ortalıkta oynar fakat testlerde iyidir
Soruları cevaplandırır	Ayrıntıları sorgular
Grubun üstündedir	Grubun ötesindedir
İlgiyle dinler	Duygusal tepkiler verir ve düşüncelerini söyler
Kolay öğrenir	Zaten bilir
Ustalaşmak için 6-8 tekrar yapar	Ustalaşmak için 1-2 tekrar yapar
Düşünceleri anlar	Soyut düşünür
Akranlarından keyf alır	Yetişkinleri tercih eder
Kolayca kavrar	Çıkarımlar yapar
Ödevlerini bitirir	Projeler tasarlar
Alıcıdır	Yoğundur
Doğru kopyalar	Yeni tasarım yapar
Okuldan hoşlanır	Öğrenmeden hoşlanır
Bilgiyi olduğu gibi alır	Bilgiyi kendine göre değiştirir
Bir teknikerdir	Bir yenilikçidir
Ezbercidir	İyi tahmin edicidir
Düzenli ardışık sunumdan hoşlanır	Karmaşıklıkla mücadele eder
Uyanıktır	Sinsi bir gözlemcidir
Kendi öğrenmesinden hoşnuttur	Kendi kendisini eleştirir

ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

Sınıf çalışmalarına ilişkin olarak özel araştırma, inceleme ödevleri verin.

İlgilendikleri bir konuda özel proje geliştirmelerine fırsat tanıyın.

Etkinlikleri planlamalarına ve oyunları yönetmelerine fırsat tanıyın.

Çocukların kendi hızlarında programda ilerlemelerine fırsat tanıyın.

Açık bir biçimde üstün oldukları matematik, fen vb. derslerde daha özgür ve ileri çalışmalarını teşvik edip, tekrarlayıcı alıştırmalardan uzak tutmaya çalışın.

Bazı konuların öğretilmesinde size yardımcı olmalarına, arkadaşlarına konuları öğretmelerine izin verin.

Yeteneklerinin farkında olmalarını sağlayın.

Çocuktan beklentiler, diğer arkadaşlarından istenilen düzeyden farklı oluşturulmamalıdır. Aksi takdirde çocuk kendini baskı altında hissedecek ve uyum bozuklukları baş gösterebilecektir.

Özel Yetenekli Çocukların Eğitimi

Ülkemizde okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise düzeyindeki öğrenciler, Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde (RAM) “Özel Yetenekli Birey” olarak tanılanmaları halinde, mevcut kurumlarında kaynaştırma eğitimine alınırlar. BİSEM’lerden de okul sonrası zamanlarda faydalanırlar.

Destek eğitim odalarında; öğrencilerin ilgi, yetenek ve eğitim ihtiyaçları ile takip edecekleri program esas alınarak, sınıf öğretmenleri ve alan öğretmenleri görevlendirilir.

AİLELERE ÖNERİLER

Özel yetenekli çocuklar her çocuk gibi sevgiye, ilgiye, çevresindeki insanlar ve anne-babası tarafından kabul edilmeye, kişisel bağımsızlığını kazanmaya gereksinimi olduğunu unutmayınız.

Çocuğun sosyal faaliyet, tartışma ve kendini ifade etme becerilerini geliştirebilmek için bol bol kitap okuması sağlanmalıdır. İlgili olduğu hobileri yaparken yakından takip edilmelidir.

Çocuğun gelişimini ve eğitimini destekleyecek kitap, dergi gibi kaynakların önemini farkında olunmalıdır.

Çocuğun öğrenme temelinin güçlenmesi için sanat galerilerine, müzelere, tarihi yerlere götürülmesi önerilmektedir.

Anne-babalar çocuğa üstün yetenekli olduğunu söyleyip etiketlendirmemelidir.

Çocuğunuzu sadece yetenekleri ve zekâsı yönünde değerlendirmeyin. Yaşının ihtiyaçları olduğunu yani onun bir çocuk olduğunu asla unutmayın.

Her çocukta olduğu gibi onu ne kardeşiyle ne de bir başkasıyla kıyaslamayın. Onun ayrı bir birey olduğunu her zaman hatırlayın.

Akademik başarısı yüksek her öğrenci özel yetenekli olmayabilir. Bunun yanında başarısı düşük bazı öğrenciler de özel yetenekli olabilir.

Özel bir alanda yetenekli olan çocuğun tüm gelişim alanlarında hızlı olması beklenmemelidir. Örneğin; görsel sanat alanında özel yetenekli olan çocuk sadece bu alanda yaşlılarından özel olma özelliği gösterirken diğer gelişim alanlarında standart gelişim ritmi izleyebilir.

Kaynaklar: İstanbul mem-2018 veli broşür seti

https://orgm.meb.gov.tr/kitaplar/özel_yetenekli_cocuk_aile_el_kitabi

ÖZEL YETENEKLİ BİREY

Tel: 0 (284) 712 5155

<https://kesanram.meb.k12.tr/>

Özel Eğitim
Hizmetleri
Bölümü